

Sint-Bavotocht op zaterdag 18 juli 2020

Alle afstanden vertrekken vanuit de zaal Ter Gulden Celle op de Dries te Doornzele. De Dries fungeert op de wandeltocht als een immense parking waar probleemloos honderden voertuigen door eigen parkeerwachters naar een parkeerplaats geloodst worden. De Dries is één der mooiste en grootste (16 hectare) driesen van Oost-Vlaanderen. Een verharde weg loopt middendoor het centrale gedeelte, terwijl twee smallere straten (links er rechts evenwijdig aan de centrale weg) de beboomde zone van de bebouwde percelen scheiden.

Op het uiterste westen van de Dries bevindt zich de Doornzelemolen. Oorspronkelijk was dit een houten staakmolen opgericht in 1414 en in 1839 vervangen door een stenen windmolen. Deze werd vernield tijdens een storm in 1948. Actueel is de molen eerder een ruïne gelegen op een met gras begroeide molenberg.

Midden op de Dries ligt ook de Parochiekerk Sint-Petrus en Sint-Paulus. Oorspronkelijk (in 1777) was dit een kapel die in 1833 vergroot en in 1858-'60 voorzien werd van een nieuwe toren. In 1940 werd de kerk volledig door brand vernield. De nieuwe kerk dateert van 1952 en werd ingewijd op 5 september 1955.

Via de Abdijdreef trekken alle afstanden naar het 'nieuwe' buffergebied van Doornzele-Noord (nieuw sedert 2016). Samen met het koppelingsgebied van Rieme-Zuid (zie Augustijntocht) werd de voorbije jaren hard gewerkt om de leefbaarheid van de 'kanaal'-dorpskernen te verbeteren. De ruim 110.000 aangeplante (hoofdzakelijk inheemse) struiken en bomen zullen deze gebieden steeds groener kleuren en over enkele jaren een dichte bosbuffer vormen. De nieuw ingerichte noordelijke oever van het Molenvaardeken maakt deel uit van de natuurcompensatie voor de haven. Hiervoor werd 33.000 m³ grond vergraven. Dit unieke stukje natuur zal op termijn evolueren naar een rietland maar blijft toegankelijk. Hiervoor zorgen ruim 2 kilometer verharde en onverharde paden en 2 brugjes over het Molenvaardeken. Vorig jaar konden de wandelaars hier reeds kennis mee maken, maar dit jaar wordt er nog een groter stuk van het koppelgebied bewandeld !

Via een nieuw pad/boswegel (vorig jaar voor het eerst bewandeld) wordt er naast het kasteel van Doornzele gewandeld. Dit wordt op kaarten van 1713 vermeld als "huys van plaisance". Op dit 10 ha grote domein staan stallingen, een klein poortgebouw, kasteel, koetshuizen en er ligt een vijver. Het huidige kasteel dateert uit 1924. Later werd dit de Zoo van Gent en nadien raakte het domein in verval. Het noordelijk deel verdween in de havenuitbreiding. Het zuidelijke deel van het park is bewaard gebleven.

De grootste afstanden (20 km en meer) trekken via het veer over het kanaal Gent-Terneuzen. Dit kanaal verbindt Gent met de Westerschelde, waardoor de stad een rechtstreekse verbinding met de Noordzee heeft. Reeds in 1823 besliste koning Willem I (toen België nog deel uitmaakte van de Verenigde Nederlanden) om de Sassevaart te verlengen naar Terneuzen (opening in 1827). Het kanaal heeft nu een totale lengte van ongeveer 32 km. De waterdiepte bedraagt 13,50 m en is daarmee toegankelijk voor schepen tot 125.000 ton. In Vlaanderen bedraagt de breedte bij de waterspiegel 200 meter. Van de vijf gebouwde sluisen in Terneuzen zijn er 3 over: de Westsluis (1968), de Middensluis (geopend in 1910 en gerenoveerd in 1986) en de Oostsluis (1968). Er wordt vanaf 2018 gewerkt aan een nieuwe zeesluis die de Middensluis uit 1910 zal vervangen. Voor deze nieuwe zeesluis bij Terneuzen wordt een verdieping en verbreding van het kanaal noodzakelijk.

Aan de overkant van het veer, wordt via een boswegel de Moervaartstraat en de Moervaartkaai bereikt. Deze 2 straten lopen rond het bedrijf Oiltanking Gent (in 1970 gebouwd). Dit is een tankopslagbedrijf van vloeibare bulk producten, zoals petroleumproducten, chemische en plantaardige vloeistoffen. Naast het verhuren van opslagtanks staat Oiltanking ook in voor het laden en lossen en eenvoudige bewerkingen zoals producten mengen en additieven toevoegen. De capaciteit werd door de jaren heen uitgebreid. De huidig vergunde maximale opslagcapaciteit van dit tankopslagbedrijf is 1.006.729 m³ in 90 tanks van verschillende groottes.

Aan de overzijde van de Moervaart is de 110 m hoge koeltoren van electriciteitscentrale Rodenhuize zichtbaar. Deze toren draagt bij aan de warmte-afvoer van de verbranding van houtkorrels en hoogovengas van het nabijgelegen ArcelorMittal. De centrale is vanaf 1962 gebouwd om de staalfabriek Arcelor Mittal van stroom te voorzien en is actueel volledig eigendom van Electrabel. Opmerking, deze koeltoren is NIET deze van de legionella besmetting in de zomer van 2019 !!!

De stappers trekken nu verder langs de Moervaart onder de John Kennedylaan. Het decor verandert volledig, van havengebied naar rustige autovrije trekweg langs de Moervaart waar je zowel vissers als reigers zal ontwaren. De overkant van de Moervaart wordt bereikt via de Bailey brug van Mendonk (gebouwd in het voorjaar van 1977 en 70 meter lang). Zo'n Baily brug is een ex-legerbrug en fungeert als tijdelijke vervangbrug. Deze bleef echter permanent gebruikt. De brug (maximumgewicht voor voertuigen is 2,5 ton !) kan enkel door auto's, fietsers en voetgangers gebruikt worden.

Een kleine halve kilometer verder wordt de rustpost van Mendonk bereikt (na in totaal ongeveer 6 km). Het leuke aan deze post is, dat wandelaars die even willen verpozen, dit op een zeer aangename manier kunnen aan de achterzijde van de zaal; aan de graskant op de oever van de Moervaart. De gemeente Mendonk is een kanaaldorp met een heel oude geschiedenis. De naam wijst op een Merovingische oorsprong, die in 694 als Medmedung wordt vermeld. Die naam is een samentrekking van het Germaanse 'miduma', wat middelste betekent, en 'dunga', dat staat voor zanderige hoogte nabij een moeras. Tegenover de Sint-Baafskerk staat een schandpaal die men in 1868 opgroef naast de kerk.

Via rustige dreven en het doorkruisen van 2 akkers, wordt Zaffelare bereikt (niet door de 25 km die een verkorting heeft). Na het dwarsen van een gracht via een geïmproviseerd brugje (over troebel water) wordt de controlepost in de Winkelgoedhoeve bereikt. Dit is een enkelvoudig vierkant omgrachte voormalige pachthoeve reeds vermeld in 1362 in een register van de Pitancie van de Gentse Sint-Pietersabdij. De walgrachten zijn nog gedeeltelijk bewaard. Dit is tevens de geboorteplaats van onze co-voorzitter Ivan.

Door de Bommel en langs Bommelboschhoeve wordt de zijkant van het Provinciaal Domein van Puienbroek bereikt. De stappers gaan niet door het domein, maar vervolgen de weg via een dreef langs het iets minder gekende Zuidlede. Ongeveer halweg (op rechterkant) kan je het puin van de "Westmeersmolen" ontwaren. Dit was een waterwindmolen opgetrokken in 1819 zowel voor de afwatering als de bevloeiing van de omgevende landerijen (door middel van een scheprad). De molen werd in 1914 door de Duitsers zwaar beschadigd. Het gebied is bijna volledig bestemd als 'landschappelijk waardevol agrarisch gebied'. De Zuidlede en een brede oeverstrook is op het gewestplan met een breed groen lint aangeduid als 'natuurgebied'

Aan Oostdonk splitst de 20 km zich af van de grotere afstanden om rechtstreeks naar de controlepost van Mendonk terug te keren. Als enigste afstand passeert men voorbij de 'Grote Hofstede' of 'Groothof', aan de Oostdonkstraat gelegen. Het is een hoevecomplex met traditionele kern met langs weerszijden van het huis een dwarsschuur. Aan de straatkant staat een oude Hollandse Linde met een ouderdom van 420 jaar.

De grotere afstanden (25, 30 en 42 km) trekken via een privé-dreef over het 'motorcrossterrein' om dan in de noordoostelijke hoek van dit terrein via een klein bosje (voor de gelegenheid wordt hier een weg door de vegetatie gebaad) de oever van de Moervaart te bereiken. Hierdoor wordt er nog ruim één kilometer langs de Moervaart gewandeld op een stukje weg dat in principe nooit bewandeld of befietst wordt, vermits dit eigenlijk doodlopend is. In het centrum van Wachtebeke is er een rustpost in het café Bon Vivant.

De gemeente Wachtebeke telt ruim 7.500 inwoners en wordt doorsneden door de Moervaart, de zuidgrens wordt gevormd door de Zuidlede en in het dorp loopt de Langelede (beide waterlopen). Wachtebeke werd voor het eerst vermeld in 1198 als Wagtebeke. Over de betekenis van wachte is men het niet eens, het zou ofwel wacht houden ofwel waadplaats kunnen betekenen. Omdat de turfwinning zeer arbeidsintensief was, trokken vele mensen naar de streek om er te gaan wonen. Voor de afvoer van de turf naar Gent werd in de late middeleeuwen de Langelede gegraven. Door de industrialisering langs het kanaal Gent-Terneuzen evolueerde Wachtebeke langzaam van arm boerendorp naar een residentieel gebied voor de middenklasse.

Voor de 25, 30 en 42 km volgt er na de rustpost in Wachtebeke een verkeersvrij stuk (enkel voetgangers en fietsers !) van bijna 4 km naast de Moervaart. De 30 en 42 km krijgen bovendien nog een extra lus van ongeveer 2 km, waarvan anderhalve km naast een oude afgesloten arm van de Moervaart, alsook een nieuw met grint verhard stukje langs een natuurgebied. Aan de Bailey brug trekken de 3 afstanden opnieuw naar de

rustpost van Mendonk. Na deze rustpost wordt er samen met de 20 km terug richting kanaal Gent-Terneuzen getrokken om via het veer opnieuw Doornzele (en het einde van de wandeltocht) te bereiken.

De afstanden 6, 12 en 15 km steken het kanaal NIET over maar blijven in de omgeving van Doornzele. Echter, dit doet geen afbreuk aan de wandeltocht, integendeel. De laatste jaren zijn er behoorlijk wat inspanningen geleverd om de overlast van het nabije kanaal Gent-Terneuzen tot een minimum te bereiken door de aanleg van een aantal buffer- of koppelingsgebieden. Eerder in dit artikel was er reeds sprake van het buffergebied Doornzele-Noord (tijdens deze tocht door alle afstanden bewandeld). Voor de 12 en 15 km is er ook het koppelingsgebied Doornzele-Kanaalzijde (ook Doornzele Zuid genoemd) waarvoor de werken in de zomer van 2018 gestart werden en beëindigd in de lente van 2019. Er werd 10.000m³ grond aangevoerd, afgravingen en ophogingen verricht, alsook de aanleg van steenslagpaden. In september 2019 was er een inhuldigingsfeest. Het koppelingsgebied ligt bijna volledig op het grondgebied van de stad Gent. Enkel de westelijke grens en de oude spoorwegbedding liggen gedeeltelijk op het grondgebied van Evergem.

Het park is in het totaal 5 hectare groot (10 voetbalvelden) en ligt langs de Langerbruggekaai op een terrein dat vanuit de industrie teruggeven wordt aan de bewoners. OVAM heeft eerst de bodem gesaneerd. De bodemverontreiniging was enerzijds afkomstig van industriële activiteiten en anderzijds het gevolg van zware bombardementen tijdens de Tweede Wereldoorlog, gericht op de nabijgelegen olieraffinaderij. Het zuidelijk deel ligt lager, en is aangelegd als een natuurlijke zone met ruimte voor bomen, struiken, rietoevers en een poel. Om de groenbuffers en het speelbos vorm te geven, zijn in totaal 18.000 jonge boompjes aangeplant. De drukke Langerbruggekaai is volledig afgescheiden van het park door een haag met 2.000 haagplanten. Het terrein werd afgedekt met teelaarde en opnieuw gemodelleerd met heuveltjes. Vanop het uitkijkpunt, opgebouwd uit zes zeecontainers, heb je een prachtig zicht op het kanaal Gent-Terneuzen, alsook de verbinding met de Moervaart, de koeltoren van Electrabel en de bedrijvigheid in het havenlandschap.

De 675 meter lange spoorwegbedding langs dit koppelingsgebied werd ingericht als een groene fiets- en wandelverbinding. De verbinding maakt deel uit van een vrijliggend fietspad doorheen de Gentse haven. De totale kostprijs voor de realisatie van het park Doornzele-Kanaalzijde bedraagt 750.000 euro.

Naast deze 2 buffergebieden, krijgen de 12 en 15 km hoofdzakelijk rustige of verkeersvrije wegen aangeboden. Misschien niet expliciet vermeld, maar het decor van de 5 km is dus het buffergebied van Doornzele-Noord (eerder in dit artikel beschreven). Nog dit, voor wie wil nagenieten van de geleverde inspanningen zijn er in de startzaal verse wafels te verkrijgen.

Getekend : Parcoursverantwoordelijken Dirk & Ivan